

KITAJSKA

Dinastijo Ming je ustanovil budistični kmet Ču Juan-čang, vodja uporniških tolpa, ki so strmoglavile mongolsko vladavino; za prestolnico izbere Nanking; vlada se vrne k konfucijanstvu, znižajo davke, spodbujajo kmete k tršemu delu, da bi lahko obdržali zemljo; imperij se razmahne in si priključi vazalne dežele; kasneje obkolijo Mongole in osvojijo še drugo prestolnico na V Mongolije; širijo se tudi po morju, plujejo do Šri Lanke, Perzijskega zaliva in tako vzpostavijo trgovino; domača vlada se postavi po robu nadaljnjim vdorom s severa, popravijo Veliki zid in se zavarujejo z visokim obzidjem; kljub temu pa so doživeli prihod Evropejcev z juga – Portugalci ustanovijo v Makau svojo kolonijo; sledijo jim misijonarji; Špancem so kasneje dovolili trgovati s Kantonom, vendar večjih uspehov pri navezovanju stikov niso imeli (niti Nizozemci ne); kasneje so to dovolili le Angležem, ki pa so lahko trgovali v kantonskem pristanišču (čaj).

Zaton Mingov: -od 16. do 17.stol. je cesarstvo pod Mingi uživalo mir in blaginjo; uprava je delovala ustaljeno in uspešno, vendar kljub vsem ukrepom bleščeča dinastija doživi konec, ko s severa vdrejo Mandžurci na prošnjo nekega mingovskega poveljnika, ki je hotel z njihovo pomočjo strmoglaviti upornika Ču-čenga, ki si je lastil oblast nad Pekingom; tako šibki vladarji postajajo igračke v rokah pokvarjenih uradnikov; povečana je bila korupcija, zanemarjanje javnih del in služb, posledica tega so bili številni kmečki upori – zadnji mingovski cesar se je zato raje obesil kot da bi trpel ponižanje vdaje; Mandžurci tako ustanovijo novo dinastijo **Čing** (zadnja dinastija cesarjev na Kitajskem) - vladajo poldrugo stoletje in poskrbijo za blaginjo domačega prebivalstva, gosp. je večinoma poljedeljsko – uvajanje novih kultur s posredovanjem ŠPA+PORT;; razširijo državne meje; pred upori so se varovali s prapori – vojaškimi in upravnimi oddelki, v katerih so sistematično obdavčevali prebivalce; Mandžurci niso znali ne pisati ne brati, a so prevzeli mingovski sistem izpitov pri izbiranju kandidatov za državne uradnike; a iz previdnosti so Kitajcem prepovedali službovati v domačih krajih; zgledovali so se po Mingih, sčasoma so celo vzljubili kitajsko kulturo za razliko od Mongolov; tako so napisali zgodovino mingovske dinastije, kasneje še enciklopedijo; - mandžurska vlada je širila oblast nad Mandžurijo, Mongolijo, Tibet in Turkestan; imperij se širi in kopiči bogastvo, postane gospodarsko samozadostna, zato so tujci povečali pritisk, saj so hoteli trgovati z njimi; jezuitom so celo dovolili priti v deželo (v času Mingov), sledili so jim misijonarji, frančiškani in drugi; trgovcem iz Evrope ni bilo lahko utreti poti do Kitajske kot misijonarji, vendar niso odnehali; Francozi, Angleži in Britanci dobijo le omejene pravice; v Evropi je bilo vedno večje povpraševanje po svili, bombažu ter porcelanu; pojavlja se korupcija saj ni bilo trdno določenih carinskih dajatev; Kitajci tujcev niso smeli učiti jezika, zato postanejo razmere nevzdržne – zato Zahodne trgovine pošljejo v Peking misije in začne se dolgotrajen proces, ki je Kitajsko pripravil do tega, da je opustila svojo diplomatsko, kult. in gospod. politiko.

UMETNOST

Z Mingi Kitajska družba doživi renesanso, vendar pa slog preveč spominja na dinastijo Tang, zato so jim pogosto očitali premalo izvirnosti; širi se trgovina s keramiko; v 16.stol. izdelujejo razne poslikane vaze; rezbarije iz žada; kasneje Ven Čenminh, učenec Šen Čouja pokaže v svojem delu določeno dekorativnost, značilno za gibanje, kar vznemiri puriste; ti izdelajo analitično študijo o slikarstvu – s predpisi in klasifikacijo močno vplivajo na slikarje kasnejših dob; ti upoštevajo analizo – slikanje krajinskih kompozicij; gibanje k romantičnemu stilu; književnosti, Ši Tao prvi uporabi črnilo, barve in čopiče; v 17.stol. se pojavijo ekscentriki – z

oglasili so ponujali svoje izdelke za denar, kasneje se pojavi močna arhaizacija. Čingi so prepovedali mešane poroke s Kitajci, vendar so kitajske uradnike vzpodbujali, da so še najprej upravljali državne službe in uporabljali oba jezika na dokumentih; kot tujci so bili odprti za ideje iz tujine; v kulturi in umetnosti so bili brez tradicije in so se navdihovali nad Mingi; stavbarstvo postane bolj dekorativno kot prej; poslikave z motivi ptičev in rož; uveljavitev tibetanskega sloga; zgradijo si palačo (Gorska rezidenca) z velikim vrtom in ribniki; s tem razkošjem so poudarjali moč in veličino večnacionalne Kitajske; keramiko precej izpopolnijo.